

SATVERT DVĒSELES PAVEDIENU

Pirms pāris gadiem man bija iespēja piedalīties Bila Plotkina veidotajā viziju meklējumu programmā, kāda aprakstīta šīs grāmatas lappusēs, – aizraujošā, dziļā, nekomfortablā, izaicinošā un pārveidojošā pasākumā. Notikumā, kas mudināja atvērt un tad vēlreiz atvērt acis, lai ieraudzītu sevi – tādu, kāds esmu, tādā pasaulē, kāda tā ir. Manā dzīvē nav bijis nepatīkamākas pieredzes kā ieraudzīt sevi. Taču vienlaikus jāsaka – nav bijis arī iedvesmojošākas pieredzes, kas palīdzētu skaidrāk saskatīt cilvēka iespējas.

Mūs veido mūsu pieredze – visu, ko piedzīvojam, ieliekam savas dzīves bagāžā. Šī vērtīgā un bieži arī sāpīgā pieredze vienmēr aizved līdz kādam pagrieziena punktam. Kad esam tur nonākuši, atskārstam, ka mums ir izvēles brīvība: turpināt nest līdzīgu visu piedzīvoto un ļimt zem šīs nastas vai pateikties visam, kas bijis, un uzkrāto pārvērst jaunā pieredzē, kas ievēd tur, kur nekad neesam bijuši. Katrs to piedzīvo, izmantojot citus instrumentus, citas prakses. Kāds to piedzīvo baznīcā dievkalpojuma laikā, cits – meditējot, vēl cits gavējot, cits – apzināti nonākot dabā, vienatnē ar sevi. Tieši šī grāmata bija tā, kas pamudināja mani izvēlēties pēdējo. Nonākt vienatnē dabā, klusumā, apstākļos, kur vienīgais, ko var darīt, – klausīties sevī un ļaut runāt dabai. Un, lai cik savādi tas skanētu, daba tik tiešām runā. Tā uzrunā tik intensīvi, ka nevilšus rodas vēlme tai atbildēt.

Ir grūti aprakstīt, ko var piedzīvot, kad sāk ļauties šim tik neierastajam dialogam. Tas liekas ļoti savdabīgs. Un vēl savdabīgāk, ka pēc laika atskārt: visas šīs sarunas norāda uz tevi, uz to, ko esi apslēpis, aizmirsis, uz to, ko nepieciešams pamanīt, lai varētu kļūt par kaut ko citu. Tu atskārt, ka esi devies ceļojumā nevis uz kādu svešu vietu, bet tur, kur vienmēr esi bijis, – sevī.

Bils Plotkins aicina iet šo patību satricinošo ceļu dabā. Pieredzētais lika man izvērtēt visu savu dzīvi, pateikties un atlaist tās lietas, kas bija atvedušas mani līdz šim brīdim, bet vairs neļāva doties tālāk. Tā ir sāpīga un bieži arī skumja pieredze. Taču tikai tāda pieredze patiesi spēj mums kaut ko iemācīt. Tikai tāda pieredze ļauj atvērt un vēlreiz atvērt acis un satvert savas dvēseles pavedienu.

*Georgs Rubenis, Animas ielejas institūta
viziju meklējumu pavadoņu mācību programmas dalībnieks*

BILL PLOTKIN

SOULCRAFT

Crossing into the Mysteries
of Nature and Psyche

BILS PLOTKINS

DVĒSELES MĀKSLAS

Dabas un cilvēka psihes noslēpumi

ZVAIGZNE ABC

158 (035)
PI 730

Bill Plotkin
SOULCRAFT
Crossing into the Mysteries of Nature and Psyche

Copyright © by Bill Plotkin
Originally published by New World Library.
Front cover design by *Cathey Flickinger*

*Lasītājs pats ir atbildīgs par grāmatā ietvertās informācijas izmantošanu.
Autors un izdevējs neuzņemas nekādu atbildību par nelabvēlīgu ietekmi,
kura var rasties, izmantojot jebkādu grāmatā ietverto informāciju.*

Bils Plotkins
DVĒSELES MĀKSLAS
Dabas un cilvēka psihe noslēpumi

No angļu valodas tulkojusi *Ieva Zālīte*

No angļu valodas atdzejojusi *Lauma Terēze Lapa*
No vācu un spāņu valodas atdzejojis *Kārlis Vērdiņš*

Grāmatā izmantoti arī *Erika Ādamsona, Valda Bisenieka, Friča Dziesmas*
un *Raiņa Remasa* atdzejojumi (sk. *Piezīmes* 377.–386. lpp.).

Apgāda vadītāja *Vija Kilbloka*
Projektu vadītāja *Meldra Āboliņa*
Redaktore *Ita Ankoriņa, Diāna Romanoviča*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA,
K. Valdemāra ielā 6, LV-1010. Red. nr. R-374.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Tulkojums latviešu valodā, Ieva Zālīte, 2019
© Literārā apdare, mākslinieciskais noformējums, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2019
ISBN 978-9934-0-8175-0

*Šo grāmatu veltu Zemes dvēselei,
visiem nepakļautajiem ļaudīm un mežonīgajām vietām,
vīriešiem un sievietēm,
kuriem pietiek drosmes, lai nokāptu noslēpumainajās dzīlēs
un atgūtu redzības dāvanu,
kas ļauj veidot visām būtnēm dzīvojamu nākotni,
un aizvien augošajai patiesu vecājo padomei.*

*Pateicībā
veltu to arī
Stīvenam Fosteram un Mereditai Litlai,
kuri parādīja, kā šķērsot robežas.*

Rīta vēsma nes noslēpumus.

Neej gulēt.

Pasaki, ko tieši gribi.

Neej gulēt.

Ļaudis kāpj šurpu turpu pār slieksni,

kur abas pasaules saskaras.

Durvis ir vaļā un apaļas.

Neej gulēt.

Rūmī

SATURS

PRIEKŠVārds	9
PATEICĪBAS	13
PROLOGS. KOKONA AUŠANA	17
IEVADS. DVĒSELES TAKAS PAVADONIS	27

PIRMĀ DAĻA. NOŠĶIRŠANĀS

1. NODAĻA	
NESOT TO, KAS APSLĒPTS, KĀ DĀVANU PĀRĒJIEM	33

2. NODAĻA	
PAMATI	49

3. NODAĻA	
IENIRSTOT ATPAKAĻ VISA SĀKUMĀ	75

4. NODAĻA	
KLEJOTĀJS UN OTRAIS KOKONS	97

5. NODAĻA	
TUMSA BŪS GAISMA	111

OTRĀ DAĻA. CEĻI UZ SATIKŠANOS AR DVĒSELI

6. NODAĻA	
KĀ ATGŪT TĒLU, AR KURU JŪS PIEDZIMĀT	149

7. NODAĻA	
IEKŠĒJAIS DARBS	163

8. NODAĻA	
SAZIŅA AR CĪTIEM	189

9. NODAĻA	
SAVIENOJOT IEKŠĒJO UN ĀRĒJO	219

10. NODAĻA	
VĪZIJU MEKLĒJUMI UN UZ DVĒSELI VĒRSTS RITUĀLS	249

TREŠĀ DAĻA. ATGRIEŠANĀS

11. NODAĻA

KĀ VEIDOT DVĒSELISKAS ATTIECĪBAS AR DZĪVI. 1. DAĻA 271

12. NODAĻA

KĀ VEIDOT DVĒSELISKAS ATTIECĪBAS AR DZĪVI. 2. DAĻA 303

13. NODAĻA

DZĪVOJOT TĀ, IT KĀ JŪSU VIETAI PASAULĒ BŪTU KĀDA NOZĪME 345

PIEZĪMES 377

PAPILDRESURSI 387

BIBLIOGRĀFIJA 397

ORIGINĀLO MATERIĀLU IZMANTOŠANAS ATĻAUJAS 404

ALFABĒTISKAIS RĀDĪTĀJS 409

PAR AUTORU 413

ANIMAS IELEJAS INSTITŪTS 414

PRIEKŠVĀRDS

Dvēsele ir pamatā bioloģisks jēdziens, kuru var definēt kā dzīvas būtnes organizēšanas, uzturēšanas un vadības pamatprincipu. *Dvēseles mākslas* ir prasmes, kas vajadzīgas, lai cilvēka dvēsele spētu rast piepildījumu vienotībā ar Visumu. Visums un cilvēka dvēsele atrod piepildījumu viens otrā. Dvēsele ir tā, kas neskaitāmam daudzumam dzīvības formu piešķir brīnumaino kustības un vairošanās spēku un vēl brīnumaināko sajūtu un emociju spēku. Dvēsele visā tās izpausmju daudzveidībā ļauj puķēm ziedēt pļāvās. Tā ļauj jebkura veida dzīvībai – putniem, zivīm un citām radībām – atrast ceļu tūkstošiem kilometru garajos migrācijas ceļojumos, šķērsojot kontinentus un tumšās okeānu dzīles. Visumu veido un visos tā plaši izaustajos rakstos uztur noslēpumainie dvēseles spēki. Šādi Rietumu pasaulē dvēseli izprata līdz pat 16. gadsimtam, kad Renē Dekarts (1596–1650) sāka mācīt, ka dabas pasaules norises ir process, ko var iepazīt, tikai izmantojot mehānistiskus un zinātniskus mērījumus.

Cilvēki no citām dzīvām būtnēm atšķiras ar dvēseli, kas spējīga reflektēt pati par sevi, tādējādi piešķirot mums intelektuālas un morālas spējas, kuras mēdzam saistīt ar garīgām būtnēm. Kad tika noraidīta ideja par dvēseles pastāvēšanu ārpus cilvēku pasaules, bija grūti šo ideju nezaudēt arī cilvēku pasaulē. Tieši tas notika 19. gadsimtā un 20. gadsimta industriālajā civilizācijā. Pievēršoties psiholoģijas pētījumiem, mēs sākām aptvert, ka bez dvēseles nekam nav lielas jēgas. Dabas pasaules dvēseles dimensijas atzišana notika līdz ar K. G. Junga pētījumiem. Viņš saskatīja nepieciešamību atjaunot saikni ar cilvēka dvēseli, kas nesaraujami saistīta ar Zemes vitālajiem spēkiem.

Vēlāk, iepazīstot iezemiešu tautas, sākām novērtēt dziļo reālismu, kas izpaudās viņu rituālos, kuros cilvēka dvēsele savienojās ar dziļākajiem Visuma spēkiem. Šajās senajās kultūrās Visums tika primāri uzskatīts par klātesošu spēku, *ar kuru var sazināties un kurš mūs māca*, nevis par dabas resursu krājumu, ko *izmanto* utilitāriem mērķiem. Vēji, kalni, putni, mežos klīstošie dzīvnieki, zvaigznes, kas izkaisītas tumšajā debesu klajā, – tas viss izteica dziļāko pieredzi, kādu cilvēks jebkad var gūt. Mūsu iekšējā dzīve, prieks un sajūsma par savu vietu lielajā esamības

ķēdē bija atkarīga no attiecībām ar Visumu, kas mūs uztur gan fiziskā, gan garīgā ziņā. Šo kopumu uzskatīja par dvēseles pasauli. Un – kas ir pats svarīgākais – cilvēciskās eksistences plašākais konteksts bija labvēlīgs.

Cilvēks dzīvoja gādīgā pasaulē, kura sniedza gan ēdienu, gan pajumti, gan dziedināšanu, ja gadījās saslimt. Dabas pasaule ar visiem tās brīnumiem ne vien apmierināja cilts iedzīvotāju ekonomiskās vajadzības, bet arī sniedza iedvesmu dziesmām, dejām un dzejai. Tādā pasaulē dzīvoja, piemēram, Austrālijas aborigēni, kuri ticēja, ka redzamo pasauli radījusi dziļāka realitāte, kuru viņi dēvēja par “mūžīgo, “neradīto”, “Sapņu laiku”. Katrs ainavas aspekts tika saistīts ar tā sauktajām dziesmu takām – ceļu, pa kuru Sapņu laikā pārvietojušies senči radītāji.

Gandrīz visā senajā pasaulē – ne tikai iezemiešu ciltīs, bet arī klasiskajās civilizācijās – cilvēka dzīve tika sasaistīta ar Visumu. Dzīve bija dzīvošanas vērtā. Kā savā pētījumā *Before Philosophy* (“Pirms filozofijas”) raksta Henrijs Frankforts, cilvēks visu pasauli uzrunāja ar “Tu”, nevis “tā”. Dzīve savā visaptverošajā plašumā bija jēgpilna pieredze, kas sniedza papildījumu. Esamības traģiskos aspektus varēja pārciest ar šīs citas pasaules palīdzību. Tika saglabāta psihiskās pasaules vienotība.

Iekšējo spēku, kas iezemiešu ciltīm bija nepieciešams, lai tiktu galā ar neskartās dabas izaicinājumiem, tās guva rituālajā saziņā ar spēkiem, kas caurvija visu dabas pasauli. Ziemeļamerikas prēriju indiāņi jebkurā brīdī varēja sakralizēt savu esamību, piedāvājot svēto pīpi visām četrām debespusēm, tad debesīm un zemei. Šādā veidā viņi zināja, kur atrodas. Viņi arī zināja, ka nav vieni. Viņi bija Visuma centrā. Dabas pasaulē klātesošie spēki bija gatavi viņus vadīt medībās, palīdzēt pārciest svelmi un salu un atbalstīt sadursmēs ar ienaidniekiem.

Svinot saullēktu un saulrietu un ar dažādiem rituāliem iesaistoties lielajā, kosmiskajā gadalaiku liturģijā, civilizācijas guva savas vērtības apliecinājumu. Šie pārejas brīži bija svēti. Zināšanas par to, kā iekļaut cilvēku dzīves norises Visuma darbībā, bija visas esamības pamatā. No šīm attiecībām bija atkarīga cilvēku radītās kārtības integrāla darbība. Cilts pārvaldes autoritāte un darbības efektivitāte bija atkarīga no pieskaņošanās Visuma lielākajam plānam. Izglītības pamatā bija iniciācija šajā procesā. Visa dzīve tika uztverta kā esamības svinēšana. Pastāvēja bažas, vai varēs atrast pārtiku un pajumti, pastāvēja slimības un nāve. Tomēr, ja vien cilvēkiem palīdzēja Visuma spēki, to visu varēja pieņemt un radoši atrisināt. Ciešanas un nāvi varēja panest bez bailēm, jo tās norisinājās jēgpilni interpretējamā kontekstā.

Jau tolaik Ziemeļamerikas prēriju indiāņi vīziju meklēšanas rituālā praktizēja *dvēseles mākslas*, kas izpaudās kā dienām ilga gavēšana un